

|

61978J0120

Domstolens dom den 20 februari 1979. - Rewe-Zentral AG mot Bundesmonopolverwaltung für Branntwein. - Begäran om förhandsavgörande: Hessisches Finanzgericht. - Åtgärder med motsvarande verkan som kvantitativa restriktioner. - Mål 120/78.

Rättsfallssamling 1979 s. 00649

Grekisk specialutgåva s. 00321

Portugisisk specialutgåva s. 00327

Svensk specialutgåva s. 00377

Finsk specialutgåva s. 00403

Spansk specialutgåva s. 00351

Sammanfattning

Parter

Föremål för talan

Domskäl

Beslut om rättegångskostnader

Domslut

Nyckelord

1. Statliga handelsmonopol - specialbestämmelse i fördraget - tillämpningsområde

(artikel 37 i EEG-fördraget)

2. Kvantitativa restriktioner - åtgärder med motsvarande verkan - saluföring av en produkt - skillnader mellan medlemsstaternas lagstiftningar - hinder för handeln inom gemenskapen - tillåtlighet - villkor och gränser

(artiklarna 30 och 36 i EEG-fördraget)

3. Kvantitativa restriktioner - åtgärder med motsvarande verkan - begrepp - saluföring av alkoholhaltiga drycker - fastställande av en lägsta alkoholhalt

(artikel 30 i EEG-fördraget)

Sammanfattning

1. Eftersom artikel 37 i EEG-fördraget är en specialbestämmelse som enbart rör statliga handelsmonopol är denna bestämmelse inte tillämplig när det gäller nationella rättsregler som inte rör utövandet av ett offentligt monopols särskilda funktion - dvs. dess ensamrätt - utan

framställningen och saluföringen i allmänhet av vissa produkter, oavsett om dessa omfattas av monopolet i fråga.

2. I avsaknad av gemensamma regler måste hinder för handeln inom gemenskapen, som uppstår på grund av skillnader mellan medlemsstaternas lagstiftningar om saluföringen av en produkt, godtas i den mån dessa bestämmelser kan anses vara nödvändiga för att tillgodose tvingande hänsyn, i synnerhet i fråga om effektiv skattekontroll, skydd för folkhälsan, god handelssed och konsumentskydd.

3. Begreppet "kvantitativa importrestriktioner och åtgärder med motsvarande verkan" i artikel 30 i EEG-fördraget skall tolkas så, att förbudet i denna bestämmelse även omfattar fastställandet i en medlemsstats lagstiftning av en lägsta alkoholhalt för alkoholhaltiga drycker när det gäller import av alkoholhaltiga drycker som lagligen har tillverkats och saluförts i en annan medlemsstat.

Parter

I mål 120/78

har Hessisches Finanzgericht till domstolen gett in en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 177 i EEG-fördraget i det mål som pågår vid den nationella domstolen mellan

Rewe-Zentral-AG, Köln,

och

Bundesmonopolverwaltung für Branntwein.

Föremål för talan

Begäran avser tolkningen av artiklarna 30 och 37 i EEG-fördraget med avseende på artikel 100.3 i den tyska lagen om alkoholmonopol.

Domskäl

1 Genom beslut av den 28 april 1978, som inkom till domstolen den 22 maj 1978, har Hessisches Finanzgericht i enlighet med artikel 177 i EEG-fördraget ställt två frågor till domstolen om tolkningen av artiklarna 30 och 37 i EEG-fördraget, för att kunna avgöra om en bestämmelse i det tyska regelverket om saluföring av alkoholhaltiga drycker, som fastställer en lägsta alkoholhalt för olika kategorier av alkoholhaltiga produkter, är förenlig med gemenskapsrätten.

2 Av beslutet om hänskjutande framgår att sökanden i målet vid den nationella domstolen avser att importera ett parti "Cassis de Dijon" med ursprung i Frankrike och saluföra det i Förbundsrepubliken Tyskland.

Sökanden ansökte hos Bundesmonopolverwaltung für Branntwein om tillstånd att importera denna produkt, men fick beskedet att produkten inte uppfyllde kraven för saluföring i Förbundsrepubliken Tyskland på grund av för låg alkoholhalt.

3 Bundesmonopolverwaltungs beslut är grundat på artikel 100 i Branntweinmonopolgesetz och de av monopolförvaltningen utfärdade genomförandebestämmelser till denna, enligt vilka vissa likörer och andra alkoholhaltiga drycker måste innehålla en lägsta alkoholhalt (Verordnung über den

Mindestweingeistgehalt von Trinkbranntweinen av den 28 februari 1958, Bundesanzeiger nr 48 av den 11 mars 1958).

Enligt dessa bestämmelser får fruktlikörer som Cassis de Dijon endast saluföras om de har en lägsta alkoholhalt på 25 volymprocent, medan ifrågavarande produkt, som fritt saluförs i Frankrike, har en alkoholhalt på mellan 15 och 20 volymprocent.

4 Sökanden har hävdad att bestämmelsen om en lägsta alkoholhalt i det tyska regelverket medför att kända alkoholhaltiga produkter från andra medlemsstater i gemenskapen inte kan avsättas i Förbundsrepubliken Tyskland, och att denna bestämmelse därför innebär en begränsning av den fria rörligheten för varor mellan medlemsstaterna som går utöver de handelsbestämmelser som är förbehållna medlemsstaternas behörighet.

Enligt sökanden rör det sig om en åtgärd med motsvarande verkan som en kvantitativ importrestriktion i strid med artikel 30 i EEG-fördraget.

Eftersom det dessutom rör sig om en åtgärd som har vidtagits inom ramen för förvaltningen av det tyska alkoholmonopolet, har sökanden hävdad att det också föreligger en överträdelse av artikel 37, enligt vilken medlemsstaterna skall säkerställa att statliga handelsmonopol gradvis anpassas på sådant sätt att ingen diskriminering med avseende på anskaffnings- och saluföringsvillkor föreligger mellan medlemsstaternas medborgare vid övergångstidens utgång.

5 För att kunna avgöra denna tvist har Hessisches Finanzgericht ställt följande två frågor till domstolen:

a) Skall begreppet åtgärder med motsvarande verkan som kvantitativa importrestriktioner enligt artikel 30 i EEG-fördraget tolkas så, att det även omfattar fastställandet i den tyska lagen om alkoholmonopol av en lägsta alkoholhalt i spritdrycker, vilket fastställande medför att traditionella produkter från andra medlemsstater med en alkoholhalt som understiger den fastställda gränsen inte får föras ut på marknaden i Förbundsrepubliken Tyskland?

b) Kan fastställandet av en sådan lägsta alkoholhalt omfattas av begreppet diskriminering med avseende på anskaffnings- och saluföringsvillkoren mellan medlemsstaternas medborgare i artikel 37 i EEG-fördraget?

6 Den nationella domstolen begär alltså tolkningskriterier för att kunna bedöma huruvida kravet på en lägsta alkoholhalt strider mot förbudet i fördragets artikel 30 mot åtgärder med motsvarande verkan som kvantitativa restriktioner i handeln mellan medlemsstaterna, eller mot förbudet i artikel 37 mot diskriminering med avseende på anskaffnings- och saluföringsvillkor mellan medlemsstaternas medborgare.

7 Det bör i detta sammanhang påpekas att artikel 37 är en specialbestämmelse som enbart rör statliga handelsmonopol.

Denna bestämmelse är därför inte tillämplig när det gäller nationella rättsregler som inte rör utövandet av ett offentligt monopols särskilda funktion - dvs. dess ensamrätt - utan framställningen och saluföringen i allmänhet av alkoholhaltiga drycker, oavsett om dessa omfattas av monopolet i fråga.

Inverkan på handeln inom gemenskapen av den åtgärd som den nationella domstolen har hänvisat till skall följaktligen uteslutande bedömas med hänsyn till de krav som följer av artikel 30, i enlighet med den första frågan.

8 I avsaknad av gemensamma regler för framställning och saluföring av alkohol - rådet har ännu inte tagit ställning till det förslag till förordning som kommissionen lade fram den 7 december 1976 (EGT nr C 309, s. 2) - är det medlemsstaternas sak att fastställa de regler som skall gälla på det

egna territoriet för framställning och saluföring av alkohol och alkoholhaltiga drycker.

Hinder för handeln inom gemenskapen som uppstår på grund av skillnader mellan medlemsstaternas lagstiftningar om saluföringen av de ifrågavarande produkterna måste godtas i den mån dessa bestämmelser kan anses vara nödvändiga för att tillgodose tvingande hänsyn, i synnerhet i fråga om effektiv skattekontroll, skydd för folkhälsan, god handelssed och konsumentskydd.

9 Förbundsrepubliken Tysklands regering, som har inkommit med yttrande i målet, har framfört flera argument till stöd för tillämpningen av bestämmelser om en lägsta alkoholhalt i alkoholhaltiga drycker, med hänvisning dels till skyddet för folkhälsan, dels till skyddet av konsumenterna mot illojal konkurrens.

10 Angående skyddet för folkhälsan har den tyska regeringen anfört att fastställandet av en lägsta alkoholhalt i den nationella lagstiftningen skall förhindra att den nationella marknaden översvämmas av alkoholhaltiga drycker, i synnerhet alkoholhaltiga drycker med måttlig alkoholhalt, eftersom sådan produkter lättare kan leda till en tillvänjning än drycker med högre alkoholhalt.

11 Sådana överväganden är inte avgörande, eftersom konsumenten på marknaden erbjuds ett synnerligen stort urval av produkter med låg eller måttlig alkoholhalt, och eftersom en stor del av de alkoholhaltiga drycker med hög alkoholhalt som fritt saluförs på den tyska marknaden dessutom normalt dricks utspädda.

12 Den tyska regeringen har dessutom gjort gällande att fastställandet av en lägsta alkoholhalt för vissa likörer syftar till att skydda konsumenterna mot illojal konkurrens från tillverkare eller distributörer av alkoholhaltiga drycker.

Detta argument grundas på tanken att en minskning av alkoholhalten skulle ge en konkurrensfördel i förhållande till drycker med en högre alkoholhalt, eftersom alkoholen till följd av dess höga beskattning, utgör dryckens ojämförligt dyraste beståndsdel.

Den tyska regeringen har vidare hävdat att, om fri omsättning av alkoholhaltiga produkter tillåts på det enda villkoret att dessa i fråga om alkoholhalt uppfyller bestämmelserna i framställningslandet, så skulle det leda till att den gemensamma standarden i gemenskapen kom att utgöras av den lägsta alkoholhalt som tillåts i någon medlemsstat, och till och med att samtliga tillämpliga regler skulle förlora sin verkan eftersom flera medlemsstater överhuvudtaget inte har några regler om lägsta alkoholhalt.

13 Som kommissionen med rätta har anfört kan fastställandet av gränsvärden för alkoholhalten i drycker tjäna till att standardisera saluförda produkter och deras benämningar till förmån för en större genomblickbarhet när det gäller handeln och utbudet till konsumenterna.

Å andra sidan kan man inte gå så långt som till att anse att ett obligatoriskt fastställande av en lägsta alkoholhalt på detta område är en väsentlig garanti för god handelssed, eftersom konsumenten lätt kan tillförsäkras rimlig information genom ett krav om angivelse av ursprung och alkoholhalt på produktens förpackning.

14 Av det ovan anförda följer att bestämmelserna om en lägsta alkoholhalt i alkoholhaltiga drycker inte tjänar ett syfte av allmänt intresse som har företräde framför kravet på fri rörlighet för varor, vilket är en av gemenskapens grundläggande principer.

I praktiken gynnar sådana bestämmelser framför allt alkoholhaltiga drycker med hög alkoholhalt, eftersom de från den nationella marknaden utestänger produkter från andra medlemsstater som inte uppfyller detta krav.

Att en medlemsstat genom sitt regelverk ensidigt fastställer en lägsta alkoholhalt som ett villkor för saluföring av alkoholhaltiga drycker utgör följaktligen ett hinder för handeln inom gemenskapen som är oförenligt med artikel 30 i fördraget.

Det finns således inget giltigt skäl att hindra att alkoholhaltiga drycker, som lagligen har framställts och saluförts i en medlemsstat, importerats till de andra medlemsstaterna. Mot avsättningen av dessa produkter kan inte göras gällande ett rättsligt förbud mot att saluföra drycker med en lägre alkoholhalt än den som föreskrivs i nationell lag.

15 Svaret på den första frågan blir alltså följande. Begreppet "kvantitativa importrestriktioner och åtgärder med motsvarande verkan" i artikel 30 i EEG-fördraget skall tolkas så, att förbudet i denna bestämmelse även omfattar fastställandet i en medlemsstats lagstiftning av en lägsta alkoholhalt för alkoholhaltiga drycker när det gäller import av alkoholhaltiga drycker som lagligen har tillverkats och saluförts i en annan medlemsstat.

Beslut om rättegångskostnader

16 De kostnader som har förorsakats Danmarks regering, Förbundsrepubliken Tysklands regering samt Europeiska gemenskapernas kommission, som har inkommit med yttrande till domstolen, är inte ersättningsgilla.

17 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid Hessisches Finanzgericht utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

Domslut

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN

-angående de frågor som genom beslut av den 28 april 1978 förts vidare av Hessisches Finanzgericht - följande dom:

Begreppet "kvantitativa importrestriktioner och åtgärder med motsvarande verkan" i artikel 30 i EEG-fördraget skall tolkas så, att förbudet i denna bestämmelse även omfattar fastställandet i en medlemsstats lagstiftning av en lägsta alkoholhalt för alkoholhaltiga drycker när det gäller import av alkoholhaltiga drycker som lagligen har tillverkats och saluförts i en annan medlemsstat.